

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าล้าหู่ในประเทศไทย

ชาวเขาเผ่าล้าหู่หรือมุเซอ เป็นชนกลุ่มหนึ่งในบรรดาชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ประมาณ 19 กลุ่ม ที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งอาศัยอยู่ในประเทศไทย ในหนังสือพระราชพงศาวดาร เล่ม 5 มีข้อมูลเกี่ยวกับการอพยพ เข้ามาอยู่ในประเทศไทยของชนกลุ่มนี้ ดังนี้

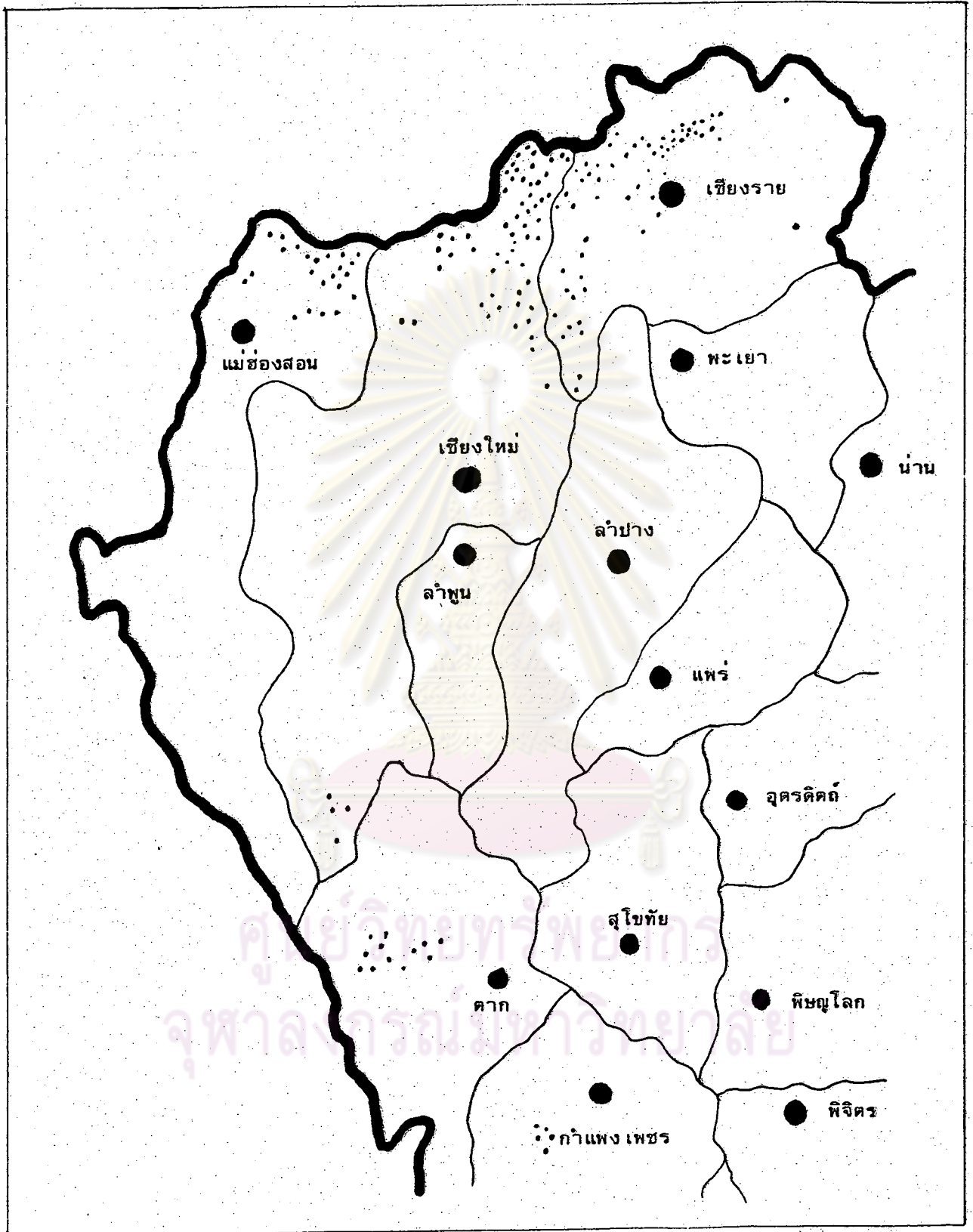
พวกล้าหู่มีตำนานอันหนึ่งว่า ต้นสกุลของตนมาจากที่ใกล้ลำแม่น้ำอิระวดี ขึ้นนี้ และให้เรียกว่าเป็นพม่า น่าจะมาจากตำบลไตตำบลหนึ่งในชายแดนทิเบต หน้าคาภิรยาอากาศหรืออย่างธรรมเนียมปรากฏเพียงเล็กน้อยที่จะชักให้คิดว่าเกี่ยวข้องกับพม่าในสมัยปัจจุบันนี้ และคนพวกนี้ทุก ๆ ปีมีแต่จะกระเิดไกลไปไกลไปข้างใต้เข้าสู่หัวเมืองฝ่ายสยาม แม้ถึงล้าล่งจนเลยพันทนนคร เชียงใหม่ เข้าไปก็มี.

(กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ 2505 : 77)

การเข้ามาตั้งรกรากในประเทศไทยของชาวเขาเผ่าล้าหู่ นั้นสันนิษฐานว่าอาจจะเริ่มในราวปี พ.ศ. 2418 (Schrock et.al. 1970 : 365) ปัจจุบันมีชาวเขาเผ่าล้าหู่อาศัยอยู่ตามเทือกเขาทางตอนเหนือของประเทศไทยคือ ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ตาก และกำแพงเพชร (ดูภาพที่ 1 แผนที่การกระจายตัวของชาวเขาเผ่าล้าหู่) และเพิ่งพบเมื่อไม่นานมานี้ในอีก 2 จังหวัด คือที่ลำพูนและนครสวรรค์ มีจำนวนประชากร 38,558 คน (จากงานรวบรวมข้อมูล สถาบันวิจัยชาวเขา 2528)

ชาวเขาเผ่านี้มีเชื้อสายชาติพันธุ์จัดอยู่ในตระกูล พม่า-ทิเบต (Tibeto-Burman) คำว่า ล้าหู่ (Lahu) เป็นคำที่พวกนี้ใช้เรียกตัวเอง ส่วนคำว่า มุเซอ เป็นคำที่ชนกลุ่มอื่นใช้เรียกชาวล้าหู่ บรรพต วีระสัย (2517 : 221) ให้ข้อสันนิษฐานไว้ว่า คำ มุเซอ น่าจะเป็นคำยืมมาจากภาษาพม่ามีความหมายว่า นายพราน ข้อสันนิษฐานนี้สอดคล้องกับบทความเรื่อง "ที่มาของคำมุเซอ" ของ โสพล ศิริไสย (2528 : 95-101) ซึ่งมีโอกาสได้สอบถามเรื่องนี้โดยตรงจากอาจารย์พิเศษชาวพม่าท่านหนึ่ง

แผนที่ 1 การกระจายตัวของชาวเขาเผ่าล้าหู่ (มูเซอ) ในประเทศไทย (สถาบันวิจัยชาวเขา 2521)

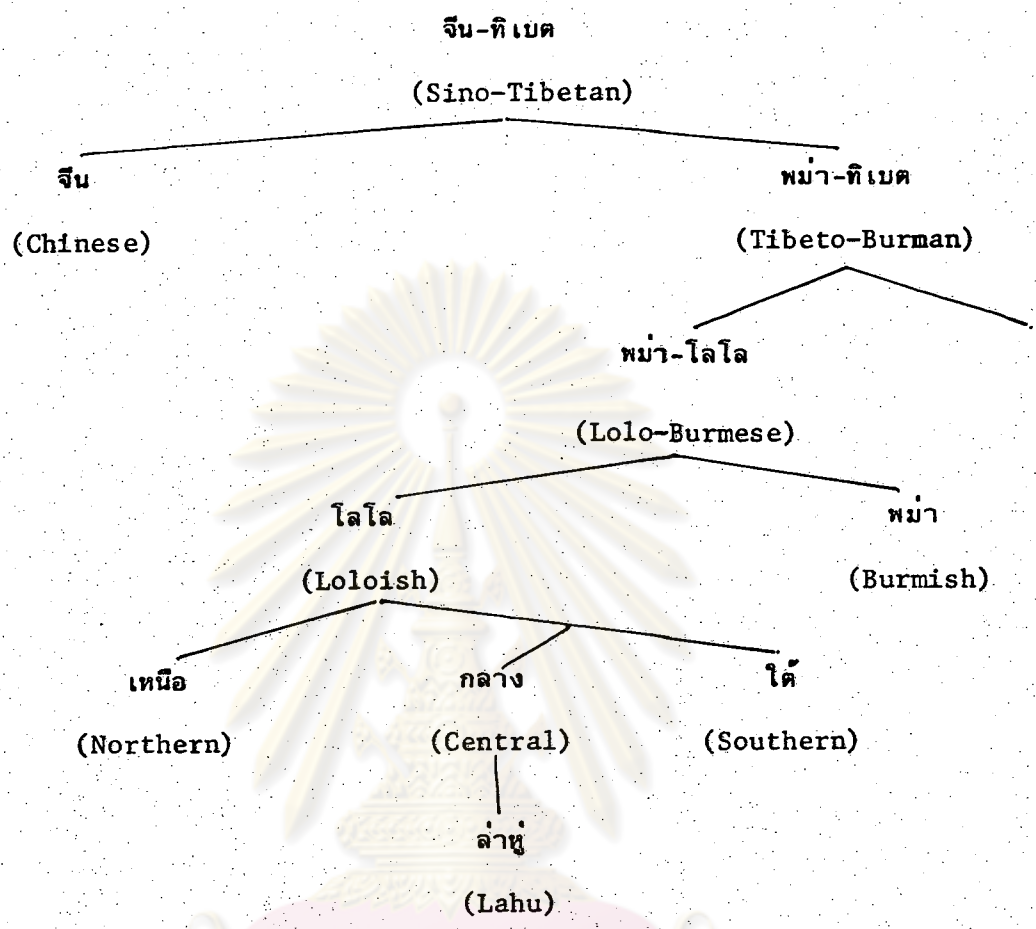
เรื่องการแข่งขันของกลุ่มย่อยของชาวเขาเผ่านี้ใน รายงานการสำรวจชาวเขาล่าหู่ใน
ประเทศจีน พม่า ลาว และไทย โดย เอ อาร์ วอล์คเกอร์ (A.R. Walker 1970 : 32)
 กล่าวว่า กลุ่มย่อยชาวล่าหู่ทั้งหมด 23 กลุ่มย่อย เฉพาะที่พบในประเทศไทยมีอยู่ 11 กลุ่มคือ มูเซอ
 คำ มูเซอแดง มูเซอเผดเล มูเซอฤเลา มูเซอลำป้า มูเซอฉิมบาเกี้ยว มูเซอฉิมบาหลา มูเซอ
 ภูโหลว มูเซอล่าเหลาะ มูเซอโกซี่ และมูเซอเวหุยะ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มย่อยเหล่านี้อาจ
 สังเกตได้ง่ายจากการแต่งกายชุดประจำเผ่าของผู้หญิงชาวล่าหู่ซึ่งยังคงเอกลักษณ์ทางการแต่งกาย
 แบบดั้งเดิมไว้บ้าง ส่วนผู้ชายชาวล่าหู่ส่วนใหญ่นิยมแต่งกายด้วยเสื้อผ้าแบบคนเมือง ซึ่งทำให้คล้าย
 กันไปหมดจนบอกไม่ได้ว่า เป็นมูเซอกลุ่มย่อยอะไร หรือแม้แต่ว่า เป็นคนไทยหรือคนมูเซอ

ชาวล่าหู่ส่วนใหญ่มีความเชื่อแบบนับถือผี เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญหรือ เหตุร้ายจะต้องทำพิธี
 ไหว้ผีต่าง ๆ ตามความเชื่อที่มีหมอผีประจำหมู่บ้าน เป็นผู้นำ ขณะเดียวกัน ชาวล่าหู่ยังมีความเชื่อ
 เรื่องพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่พระองค์เดียวด้วย ซึ่งเรียกว่า ก้อซา ลักษณะความเชื่อที่มีทั้งสองแบบเช่นนี้
 นับว่าแปลกและผิดแผกไปจากชาวเขาเผ่าอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของ
 ชาวล่าหู่กลุ่มย่อยต่าง ๆ ก็มีผิดเพี้ยนกันไปบ้าง เช่น ล่าหู่ฉิมบาหรือมูเซอแดง จะมีสถานที่คล้ายวัดของ
 ชาวพุทธ เรียกว่า ฮ้อแทย เป็นที่ประกอบศาสนกิจร่วมกัน ล่าหู่เผดเล มีลานเด่นรำ ที่เรียกว่า
จะคีก่อเป็นสถานที่สำคัญใช้ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ โดยมีการ เด่นรำเป็นส่วนหนึ่งของพิธีด้วย
 นอกจากนี้ยังมีชาวล่าหู่อีกบางกลุ่มที่เลิกนับถือผีและเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่น เช่น ศาสนาคริสต์
 ดังเช่นชาวล่าหู่ระหรือมูเซอคำ ปัจจุบันกล่าวได้ว่าเป็นคริสตศาสนิกชนหมดแล้ว และมีโบสถ์เป็นสถานที่
 สำคัญตั้งอยู่ในหมู่บ้าน

ในด้านการยังชีพของชาวเขาเผ่าล่าหู่เน้นคล้ายคลึงกับชาวเขาเผ่าอื่น ๆ ที่อยู่ทางตอนเหนือ
 ของประเทศไทย คือการทำไร่แบบโค่นเผาเพื่อปลูกฝิ่น พริก ข้าวไร่ ข้าวโพด เป็นต้น มีการ
 เลี้ยงสัตว์เช่น หมู วัว ไก่ และควาย สำหรับหมูและไก่ถือเป็นสัตว์เลี้ยงที่จำเป็นสำหรับทุกครัว-
 เรือน เพราะจะต้องมีไว้เพื่อประกอบพิธีกรรม สัตว์เลี้ยงอื่น ๆ อาจมีไว้ใช้งาน เป็นอาหารและขาย
 นอกจากนี้ ชาวล่าหู่ยังมีความชำนาญในการล่าสัตว์ ทั้งนี้ ชาวล่าหู่ได้ชื่อว่ามีสามารถในการล่า
 สัตว์เหนือกว่าชาวเขาเผ่าอื่นตามสมญา มูเซอ ที่แปลว่า นายพราน นั่นเอง

ภาษาล่าหู่ เป็นภาษาในสายโลโลกกลางของสาขาพม่า-ไลโล ตระกูลย่อย พม่า-ทิเบตของ
 ตระกูล จีน-ทิเบต ดังแผนภูมิแสดงเชื้อสายภาษาของภาษาล่าหู่ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 เชื้อสายภาษาของภาษาล่าหู่ (ดัดแปลงจาก Bradley : 1977)

1.2 ที่มาของปัญหา

ประการแรก เนื่องจากภาษาล่าหู่มีลักษณะพิเศษประการหนึ่งคือ เป็นภาษากลาง (Lingua Franca) ที่ชาวเขาบางกลุ่มทางตอนเหนือของประเทศไทยใช้ในการสื่อสารกัน ดังที่ แมรดคลีย์ (Bradley 1977 : 14) ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า "... In many cases, this trading language is Lahu Among upland groups, the usual lingua franca in the Golden Triangle area, used when chance encounters on the path occur, is Lahu." ดังนั้นภาษาล่าหู่จึงเป็นภาษา ๑ หนึ่งในที่น่าสนใจศึกษา ในฐานะที่เป็นภาษากลางของชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มทางเหนือของไทย

ประการต่อมา เมื่อเปรียบเทียบภาษาไทย จะพบว่าทั้งภาษาไทยและภาษาล่าหู่ต่างก็มีลักษณะที่คล้ายกันอย่างหนึ่งคือ ทั้ง 2 ภาษาเป็นภาษาที่ใช้ลักษณนาม (Classifier Languages) เช่นเดียวกับภาษาอื่น ๆ อีกหลายภาษาในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทมวาคำลักษณนามในภาษาต่าง ๆ เหล่านี้มักจะประกอบด้วยคำลักษณนามจำนวนมาก ดังเช่นที่ปรากฏในภาคผนวกของบทความของ โดแนลด์ อาร์ กอแรล (Donald R. Goral 1978 : 56-68) ซึ่งได้สรุปรวบรวมรายการคำลักษณนามในภาษาต่าง ๆ จากผลงานการศึกษาของนักภาษาศาสตร์หลายท่านเช่น อาร์ เบอร์ลิง (R. Burling) รวบรวมคำลักษณนามภาษาพม่าได้ 13 กลุ่ม 175 คำ ที เอ แลนค์เฮิน-ออร์กิล (P.A. Lanyon-Orgill) รวบรวมคำลักษณนามภาษาไทยได้ 241 คำ แอร์แมน (Ehrman) รวบรวมคำลักษณนามภาษาเขมรได้ 44 คำ จี อี รอฟฟ์ และ ที ดับเบิลยู รอฟฟ์ (G.E. Roffe & T.W. Roffe) รวบรวมคำลักษณนามภาษาลาวได้ 95 คำ และ เจ เอ มาติซอฟ (J.A. Matisoff) รวบรวมคำลักษณนามภาษาล่าหู่ได้ 44 คำ เป็นต้น

การมีคำลักษณนามจำนวนมากปรากฏใช้ในภาษาอาจจะ เป็น เครื่องบ่งชี้อย่างหนึ่งว่า คำ-นามในภาษานั้นมีการจับกลุ่มตามลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่เป็นความหมายของคำนาม เหล่านั้น กล่าวคือ คำนามที่หมายถึงวัตถุที่มีรูปร่าง เป็น เส้นยาว ย่อมจะใช้คำลักษณนามเดียวกัน ซึ่งจะต่างไปจากคำนามที่หมายถึงวัตถุที่มีรูปร่างเป็นทรงกลม ตัวอย่างเช่น คำนาม เชือก โซ่ สายไฟ ผม จะใช้คำลักษณนาม เส้น ในขณะที่คำนาม ตะกร้อ ลูกโป่ง แตงโม ใช้คำลักษณนาม ลูก เป็นต้น

คำลักษณนาม เป็นคำชนิดหนึ่งที่ช่วยให้เห็นโลกทัศน์กับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น เพราะลักษณนามแต่ละคำจะมีเงื่อนไขที่ต่างกันไป การใช้ลักษณนามผิดอาจจะกลายเป็นการแสดงอารมณ์และทัศนคติ เช่น การดูหมิ่น การเยาะเย้ย การล้อเลียน ก็ได้ เช่น คำลักษณนามสำหรับ 'คน' ในภาษาไทยได้แก่ คน ในภาษาล่าหู่ได้แก่ Ga¹ ส่วนคำลักษณนามสำหรับ 'สัตว์' ในภาษาไทยได้แก่ ตัว ในภาษาล่าหู่ได้แก่ khe⁵ ดังตัวอย่างในประโยคต่อไปนี้

1a ภาษาไทย : เพื่อนคุณแต่ละคน

1b ภาษาลำหู่ : $no^2 \quad \text{v}^2 - vi^3 \quad \text{v}^2 - yi^5 \quad ni^3 \quad \underline{Ga}^1 \quad co^2 \quad la^1$
'คุณ' 'พี่น้อง' '2' 'คน' 'มี' 'หรือ'

คุณมีพี่น้อง 2 คนหรือ

จาก 1a และ 1b ถ้าคำลักษณนาม คน และ Ga¹ ถูกแทนที่ด้วย ตัว และ khe⁵ ใน 2a และ 2b ตามลำดับ

2a ? เพื่อนคุณแต่ละตัว

2b ? $no^2 \quad \text{v}^2 - vi^3 \quad \text{v}^2 - yi^5 \quad \underline{khe}^5 \quad co^2 \quad la^1$

'คุณมีพี่น้อง 2 ตัวหรือ'

ความหมายของประโยคใน 2a และ 2b อาจเป็นการเลือกใช้คำผิดโดยบังเอิญ หรืออาจเป็นการดูถูกเหยียดหยามจะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม น่าจะไม่ก่อให้เกิดผลดีทั้งในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ความเข้าใจหรือการประนีประนอมกันในสังคม เดียวกันหรือต่างสังคมกัน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมุ่งหมายที่จะศึกษาเรื่องคำลักษณนาม เพื่อหาคำตอบ 2 ประการ คือ 1) เนื่องจากมีคำนามบางกลุ่มเกิดร่วมกับ ลักษณนามคำเดียวกันได้ ดังนั้น ถ้านำตัวอย่างคำนามในภาษาลำหู่จำนวนหนึ่งมาศึกษา ผู้บอกภาษาจะให้คำลักษณนามที่เกิดร่วมกับคำนามเหล่านี้ได้มากที่สุดเท่าไร 2) คำลักษณนาม เหล่านี้มีธรรมชาติลักษณะใดบ้างที่เป็นปัจจัยสำหรับเงื่อนไขการเกิดร่วม (Selectional Restriction) ของคำลักษณนามกับคำนาม

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 รวบรวมคำลักษณนามในภาษาลำหู่ด้วยการเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา

1.3.2 จำแนกกลุ่มคำลักษณนามตามลักษณะการเกิดร่วมกับคำนามในโครงสร้างของนามวลี

1.3.3 วิเคราะห์คำลักษณนาม เพื่อหาธรรมชาติลักษณะของคำลักษณนาม ซึ่งเป็นปัจจัยสำหรับ

เงื่อนไขการเกิดร่วมระหว่างคำนามกับคำลักษณนาม

1.4 สมมติฐาน

อรรถลักษณะของคำนามและคำลักษณนามในภาษาล่าหู่ละ เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดเงื่อนไขการเกิดร่วมกันของคำนามและคำลักษณนาม ซึ่งแสดงให้เห็นได้ในรูปของลักษณะมุ่งการเกิดร่วม (Selectional Features) ตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตของ ชอมสกี (Chomsky 1965)

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ศึกษาภาษาล่าหู่ละ (มุเซอคำ) บ้านห้วยตาด อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี นายจะกะ เลอาอิ อายุ 40 ปี เป็นผู้บอกภาษาหลัก

1.5.2 ศึกษาคำลักษณนามในกรอบโครงสร้างวลีแบบ คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม

1.5.3 ศึกษาคำลักษณนามจำนวน 386 คำ ที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลโดยใช้รายการคำนาม 968 คำ

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1.6.1 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล มี 5 ขั้นตอน คือ

1.6.1.1 เลือกคำนามจากรายการคำศัพท์ภาษาล่าหู่ในภาคผนวกของ แมรดลีย์ (1977) ได้คำนาม 447 คำ

1.6.1.2 ลอกคำนามแต่ละคำลงในบัตรคำ ซึ่งมีคำบอกจำนวนปรากฏอยู่ 5 คำ ได้แก่ te¹ 'หนึ่ง' se⁶ 'สาม' ɔ³ 'สี่' ɲa¹ 'ห้า' และ qv¹ 'เก้า' ดังตัวอย่างบัตรคำต่อไปนี้

pi ³ pa ⁵	te ¹	-----
'แมลงสาบ'	se ⁶	
	o ³	
	ŋa ¹	
	qo ¹	

1.6.1.3 สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเพื่อรวบรวมคำลักษณนามสำหรับคำนาม 447 คำ
แรก ผลจากการเก็บข้อมูลในขั้นตอนนี้ได้คำลักษณนาม 120 คำ ดังตัวอย่าง

pi ³ pa ⁵	te ¹	khe ⁵
'แมลงสาบ'	se ⁶	
	o ³	
	ŋa ¹	
	qo ¹	

1.6.1.4 ใช้คำลักษณนามที่เก็บได้จากบัตรคำชุดแรกเป็นหลักในการถามเพื่อขยาย
รายการคำนามและหาคำลักษณนามอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เป็นผลให้รวบรวมคำนามได้ 968 คำ และคำลักษณ
นาม 386 คำ

1.6.1.5 จัดระเบียบข้อมูลและบันทึกข้อมูลเป็น 2 รายการคือ รายการคำนาม

และรายการคำลักษณนาม ดังที่ได้แสดงไว้ในภาคผนวก ก. และ ข. ตามลำดับ

1.6.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล มี 3 ขั้นตอน คือ

1.6.2.1 จำแนกข้อมูลตาม เกณฑ์รูปคำและการเกิดร่วมกับคำบอกจำนวน

1.6.2.2 วิเคราะห์เงื่อนไขการเกิดร่วมของคำลักษณนามและคำนาม

1.6.2.3 สรุปและเสนอผลการวิเคราะห์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทำให้ทราบถึงลักษณะและการใช้คำลักษณนามในภาษาล่าหู่ รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้เรื่องการศึกษาคำลักษณนาม

1.7.2 การวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาล่าหู่ตามแนววรรณศาสตร์ นำไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาเอ เขียวตะวันออกเฉียงใต้บางภาษาได้ และอาจทำให้เห็นลักษณะร่วมกันบางอย่างของภาษาที่ใช้ลักษณนาม

1.8 บททวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยแบ่งวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกเป็น 3 หัวข้อ คือ 1) วรรณกรรมเกี่ยวกับภาษาล่าหู่ 2) การศึกษาวิจัยเรื่องคำลักษณนามในภาษาแถบเอ เขียวตะวันออกเฉียงใต้บางภาษา และ 3) ทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตและการวิเคราะห์ความหมาย

1.8.1 วรรณกรรมเกี่ยวกับภาษาล่าหู่

1.8.1.1 Handbook of the Lahu (Muhso) Language and English-Lahu Dictionary โดย เทลฟอร์ด (Telford 1983) มีสาระสำคัญ 3 ตอนดังนี้คือ 1) เป็นเรื่องถิ่นฐานเดิม กลุ่มย่อยต่าง ๆ ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวล่าหู่ และลักษณะสำคัญบางประการของภาษาล่าหู่ เทลฟอร์ด กล่าวว่าภาษาล่าหู่คงจะเป็นภาษาหนึ่งในกลุ่มภาษาโลโลเช่นเดียวกับภาษาลิซอ อีก็อ และกาตู แต่ขณะเดียวกันก็มีลักษณะคล้ายภาษาพม่ามากจนน่าจัดเข้ากลุ่มเดียวกับภาษาพม่า 2) เป็นเรื่องตารางเสียงภาษาล่าหู่ (Table of Sounds) และไวยากรณ์ (Lahu Grammar and Syntax) และ 3) เป็นส่วนของพจนานุกรมอังกฤษ-ล่าหู่ (English-Lahu Dictionary) ประกอบด้วยรายการคำประมาณ 2,000 รายการ

โดยสรุป เทลฟอร์ด (1983) เป็นหนังสือเกี่ยวกับภาษาล่าหู่เล่มแรกที่มีคำบรรยายสัทศาสตร์ภาษาล่าหู่ ส่วนคำบรรยายไวยากรณ์ภาษาล่าหู่เน้นใช้วิธีการจำแนกหมวดคำตามแบบไวยากรณ์แนวเดิมโดยมีภาษาอังกฤษเป็นแนวเทียบ

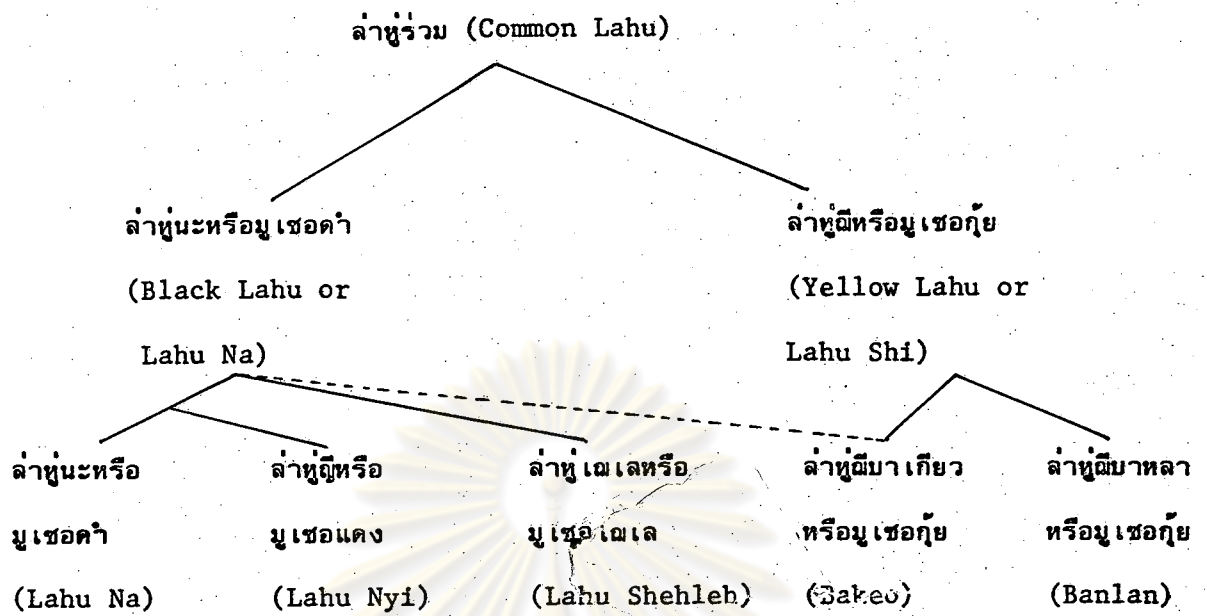
1.8.1.2 The Grammar of Lahu โดย เจมส์ เอ มาติซอฟ (James A. Matisoff 1973) หนังสือเล่มนี้ผู้แต่งคัดแปลงและเรียบเรียงจากฉบับวิทยานิพนธ์เรื่อง A Grammar of Lahu : 1967 มาติซอฟ ศึกษาและเก็บข้อมูลจากผู้ออกภาษาชาวล่าหู่ที่นครริสเดียน ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 3 หมู่บ้านคือ บ้านบางยายสุก (หรือปะซู่) บ้านห้วยคาด อำเภอเชียงดาว และบ้านสันคันทู อำเภอฝาง

มาติซอฟ (1967) อธิบายไวยากรณ์ภาษาล่าหู่ตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์แบบ Pre-Aspects Generative Theory แต่ฉบับ 1973 ได้ปรับปรุงแก้ไขและเปลี่ยนแนวทางการอธิบายโดยใช้วิธีประมวลทฤษฎีไวยากรณ์หลายทฤษฎีนอกเหนือจากทฤษฎีไวยากรณ์แปรรูป ซึ่งมาติซอฟเรียกแนวทางการผสมผสานนี้ว่า Eclectic Heuristicism หรือทฤษฎีรวมเลือกตามประโยชน์ใช้สอย

สรุปสาระสำคัญในหนังสือเล่มนี้ได้ว่า เป็นการบรรยายภาษาล่าหู่ทั้งภาษาโดยละเอียด ซึ่งประกอบด้วยเรื่องระบบเสียง ชนิดของประโยคและหมวดคำ นามวลี กริยาวลี สันธานและอุทาน คำนำหน้าประโยค อเนกรรณประโยค สังกรประโยค และบทสุดท้ายเป็นการแปรไปจากแบบแผนทางวากยสัมพันธ์ในภาษาพูด (Colloquial Perturbation of Normal Syntax) ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงหัวข้อที่เกี่ยวข้องบางหัวข้อในบทที่สอง

1.8.1.3 Lahu Dialects (1977) แบริดลีย์ ได้เสนอผลการวิเคราะห์สืบสร้างภาษาล่าหู่ร่วม (The Reconstruction of Common Lahu) โดยใช้ทั้งวิธีเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียง เพื่อหากฎการปฏิบัติของเสียงในคำร่วม เชื้อสาย และวิธีเปรียบเทียบสถิติคำศัพท์ร่วม เชื้อสาย (Lexicostatistics) เพื่อจัดกลุ่มภาษาล่าหู่ โดยใช้รายการคำศัพท์ 866 รายการในภาษาล่าหู่ 5 ภาษาย่อยคือ ภาษาล่าหู่ละ (มุเซอคำ) ล่าหู่ญี (มุเซอแดง) ล่าหู่เฉเล (มุเซอเฉเล) ล่าหู่ฌีมาเกียว และล่าหู่ฌีมาทลา (สองกลุ่มหลังนี้คนไทยมักเรียกรวม ๆ ว่า มุเซอ กุยหรือกุย) แบริดลีย์ ได้แบ่งกลุ่มและแสดงความสัมพันธ์ของภาษาล่าหู่ย่อยดังนี้

แผนภูมิที่ 2 การแบ่งกลุ่มภาษาล่าหู่

โดยสรุป แมรดลีย์ (1977) ได้ศึกษาภาษาล่าหู่ทางด้านภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ และ เชิงประวัติ และ เน้น เรื่องการ เปรียบเทียบ เสียงในคำศัพท์ร่วม เชื้อสาย เป็นสำคัญ มิได้ศึกษาทาง ด้านวากยสัมพันธ์โดยให้เหตุผลว่า ภาษาล่าหู่ต่าง ๆ มีวากยสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกับภาษาล่าหู่ณะ (หน้า 24)

1.8.1.4 Lah huh nah uh หรือภาษาละหู่หรือมู เซอ โดยจิตร ภูมิศักดิ์ (1963) มีสาระสำคัญ 3 ตอน คือ

1. คำบรรยายภาษาล่าหู่ แบ่งเป็น 3 หัวข้อย่อย คือ สระโคด สระผสม ตารางเสียงและเสียงพยัญชนะ
2. เกร็ดชีวิตชาวล่าหู่ญีหรือมู เซอแดง เป็นเรื่องเครื่องดนตรีประจำเผ่า ประเพณีสำคัญ พิธีต่าง ๆ เช่น พิธีฟ้า พิธีน้ำ การแต่งกาย การเพาะปลูก การล่าสัตว์ เป็นต้น
3. พจนานุกรมไทย-ล่าหู่

1.8.2 การศึกษาวิจัย เรื่องคำลักษณนามในภาษาเอเซียตะวันออกเฉียงใต้

1.8.2.1 Classifier Constructions in Southeast Asia โดย อาร์

บี โจนส์ (R.B. Jones 1970) บทความนี้กล่าวถึงปรากฏการณ์ทางภาษาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้บางประการ กล่าวคือ ภาษาในแถบนี้ส่วนใหญ่มีการใช้ลักษณนามและมีแบบโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่แน่นอนกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาที่พูดกันในบริเวณที่ไกลออกไปไม่ว่าจะเป็นทางเหนือขึ้นไปหรือทางใต้หรือตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งการใช้ลักษณนามมีน้อยลง ๆ เช่น ในภาษาเขมรและภาษามลายูมีการใช้ลักษณนามน้อยกว่าในภาษาไทยและภาษาชกเกียน ในภาษาชวาแทบจะไม่ใช้ลักษณนามเลย ส่วนภาษาฟิลิปปินส์ไม่มีลักษณนามเลย นอกจากนั้น เขตที่ต่าง ๆ ออกไปนี้แบบโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของลักษณนามจะเป็นแบบไม่แน่นอนสม่ำเสมอตลอดภาษา

ในภาษาที่ใช้ลักษณนามเป็นจำนวนมากนั้น โจนส์เชื่อว่ามีลักษณนาม 3 ชนิด คือ ลักษณนามแท้ (Classifiers) ลักษณนามซ้ำรูปนาม (Repeaters) และลักษณนามแสดงการวัดปริมาณ เวลา และระยะทาง โดยที่ลักษณนามซ้ำรูปนามนั้นอาจพิจารณาจัดเข้าเป็นกลุ่มเดียวกับลักษณนามแท้ได้ ทั้งนี้ โจนส์ ให้เหตุผลไว้ว่า ลักษณนามซ้ำรูปนามอาจเกิดจากการที่ลักษณนามแท้ในภาษามีใช้ไม่เพียงพอ จึงเกิดการสร้างลักษณนามด้วยวิธีซ้ำรูปนามขึ้น ดังนั้น การมีลักษณนามซ้ำรูปนามใช้มากจึงเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาอีกประการหนึ่งในภาษาแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ปรากฏการณ์ทางภาษาอีกประการหนึ่งของภาษาในเขตนี้คือ แบบโครงสร้างลักษณนาม โจนส์ศึกษาโดยวิธีเปรียบเทียบนามวลีที่มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ คำนาม คำลักษณนาม และคำบอกจำนวน และพบว่าเมื่อใช้ตำแหน่งของคำนามในนามวลีเป็นเกณฑ์ จะทำให้มองเห็นแบบโครงสร้างลักษณนาม 2 แบบ ดังนี้

1. แบบแรก คือ คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำนาม (Num. + Clf. + N.) หรือเรียกว่า แบบจีน (Chinese Type) ดังตัวอย่าง

	<u>คำบอกจำนวน</u>	<u>คำลักษณนาม</u>	<u>คำนาม</u>	
ภาษาเวียดนาม	sā	nui	hué	'2-ตัว-สุนัข'
ภาษาเข่า	pyei	taub	jug	'4-ตัว-สุนัข'

2. แบบที่สอง คือ คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม (N. + Num. + Clf.) หรือเรียกว่า แบบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Type) ดังตัวอย่าง

	<u>คำนาม</u>	<u>คำบอกจำนวน</u>	<u>คำลักษณนาม</u>	
ภาษาพม่า	khwei	θòun	gaun	'สุนัข 3 ตัว'
ภาษาไทย	māa	รววฏ	tua	'สุนัข 2 ตัว'

อาร์ บี โจนส์ (1970) ได้สรุปการใช้ลักษณนามที่พบในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไว้ 4 ประการ คือ 1) ภาษาส่วนใหญ่ในเขตนี้อาศัยใช้ลักษณนามเป็นจำนวนมาก 2) ลักษณนามในภาษาเหล่านี้แบ่งได้ 3 ชนิด คือ ลักษณนามแท้ ลักษณนามซ้ำรูปนาม และลักษณนามแสดงการวัด 3) มีแบบโครงสร้างลักษณนามที่แน่นอน 2 แบบ คือ แบบจีนและแบบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ 4) เขตภาษานี้แบ่งได้ 3 บริเวณ คือ บริเวณตอนกลาง ตะวันตก และตะวันออก บริเวณตอนกลางจะเป็นบริเวณของกลุ่มภาษาไตที่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นต้นกำเนิดของการแผ่ขยายอิทธิพลการใช้ลักษณนามในเขตภาษานี้

1.8.2.2 Numeral Classifier Systems : A Southeast Asian Cross-Linguistic Analysis โดย โดแนลด์ กอแรล (Donald Goral 1978) กอแรลสำรวจและทดสอบวิเคราะห์ปัญหาและข้อสรุปจากผลงานการศึกษาของนักภาษาศาสตร์หลายท่าน เรื่องระบบลักษณนามในภาษาต่าง ๆ แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ภาษาเวียดนาม ภาษาพม่า ภาษาเขมร ภาษาล่าหู่ ภาษาจีน ภาษาไทย ภาษาลาว และภาษาอินโดนีเซีย โดยนำไปทดสอบกับการวิเคราะห์ระบบลักษณนามในภาษาเวียดนาม

ในตอนแรก กอแรล เสนอตัวอย่างข้อมูลลักษณนามในภาษาเวียดนาม 10 รายการ เพื่อชี้ว่ามีข้อมูล 5 รายการ เท่านั้นที่แสดงลักษณะทางวากยสัมพันธ์ที่ทำให้นิยามได้ว่าลักษณนามคือ คำ (Lexical item) ที่เกิดได้ในกรอบต่อไปนี้

Num. + _____ + N

และตั้งเป็นนิยาม ๑ หนึ่งในที่นำไปได้เรียกว่า นิยาม 1 (Def. 1) ส่วนข้อมูลที่เหลืออีก 5 รายการชี้ให้เห็นว่ามีความแตกต่างทางวากยสัมพันธ์ระหว่างลักษณนามที่เข้าพวกนิยาม 1 และลักษณนามที่ไม่เข้าพวก ฉะนั้น เมื่อนิยามนี้ไม่ครอบคลุมข้อมูลทั้งหมดก็เท่ากับต้องยอมรับด้วยว่า คำลักษณนามอาจเกิดในที่อื่น ๆ ได้ เช่น ในโครงสร้างที่ไม่เป็นจำนวนนับ (Non-numeral Phrase)

ปัญหาต่อมาก็คือ ถ้าลักษณนามบางพวกเกิดในวลีจำนวนนับ บางพวกเกิดในวลีไม่

เป็นจำนวนนับ หน้าที่ทางอรรถศาสตร์ของคำลักษณนาม 2 ชนิดนี้คืออะไร เนื่องจากมีนักภาษาศาสตร์บางท่านมักจะจำแนกคำลักษณนามออกเป็น 2 ชนิดเสมอ คือ ชนิดทำหน้าที่แสดงปริมาณ (Quantifiers) และชนิดทำหน้าที่แสดงคุณภาพ (Qualifiers) ลักษณะนามทั้ง 2 ชนิดนี้แตกต่างกันอย่างชัดเจนหรือไม่ อะไรคือฐานทางวากยสัมพันธ์ และ/หรืออรรถศาสตร์ที่โยงค่านามกับคำลักษณนามไว้ คำถามเหล่านี้คือที่มาของปัญหาการศึกษาเรื่องระบบคำลักษณนาม กอแรล กล่าวว่า คำถามท่านองนี้น่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาระบบลักษณนามในภาษาอื่น ๆ ด้วยนอกเหนือจากภาษาเวียดนาม ส่วนคำตอบก็คงจะออกมาแตกต่างกันไป

หัวข้อสำคัญในงานของกอแรลที่เป็นประโยชน์กับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้แก่ เรื่องแนวทฤษฎีในการศึกษาลักษณนามและข้อสรุปผลการศึกษาตรวจสอบจากการวิเคราะห์เรื่องระบบคำลักษณนาม ซึ่งกอแรลใช้ในการศึกษาลักษณนามในภาษาเวียดนาม

แนวทฤษฎีในการศึกษาลักษณนามที่กอแรลรวบรวมไว้แบ่งเป็น 4 แนวทาง คือ

1. แนวอรรถศาสตร์ (Semantic Approach) กอแรลอภิปรายและชี้ปัญหาบางอย่างจากผลการศึกษาและข้อสรุปของอดัมส์และคณะ (Adams et. al. 1973 อ้างถึงในกอแรล 1978 : 2) ซึ่งสำรวจภาษาต่าง ๆ ในแถบเอเชียและเสนอไว้ว่า นามถูกจำแนกเพื่อการนับด้วยลักษณนาม และการจำแนกนับจะมีพื้นฐานแรกเริ่ม 3 ประการ คือ

ก. ความเป็นสิ่งมีชีวิต (Animates)

ข. รูปร่าง (Shape)

ค. หน้าที่ที่ลักษณนามมีต่อนามหลัก (Function to the Head Noun)

ต่อจากเรื่องพื้นฐานแรกเริ่มของการจำแนก 3 ประการข้างต้น อดัมส์และคณะกล่าวว่า

ก. หน่วยบางหน่วยที่คล้ายจะเป็นลักษณนาม แต่อยู่ในวลีที่ไม่เป็นจำนวนนับก็น่าจะรวมอยู่ในระบบลักษณนามด้วย เพราะว่ามีนามบางอย่าง เช่น ช่วงเวลาหรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่นับได้อยู่เองตามธรรมชาติ และยังมีนามธรรมที่นับไม่ได้ตามธรรมชาติด้วย (ยกเว้นในภาษาหม่าที่ถือว่า นามธรรมนับได้)

ข. นามมีชีวิต สร้างหมวดหมู่ของมันเอง ส่วนนามไม่มีชีวิต จำแนกหมวดหมู่ได้โดยรูปร่าง 3 มิติหลักคือ ความยาว (Length) ความแบน (Flatness) และความกลม (Roundness) หรือเรียกว่า 1-dimension 2-dimension และ 3-dimension ทั้ง 3 มิติ

หลักนี้เปรียบคล้ายส่วนสำคัญของพืชคือ ลำต้น ใบ และผล

2. แนววัฒนธรรมจำเพาะ (Cultural-specific Approach) กอแรลอ้างถึงผลงานการศึกษาระบบลักษณะนามในภาษาพม่าของ เบคเคอร์ (Becker 1975 : 109-121 อ้างถึงใน กอแรล หน้า 3) ว่าเบคเคอร์ตีความระบบลักษณะนามภาษาพม่าว่ามีลักษณะเป็น "A Spatial Metaphor" กล่าวคือสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ จะอยู่ในวงโคจรซึ่งมีองค์พระพุทธรูปเจ้าเป็นศูนย์กลาง ในขณะที่สิ่งไม่มีชีวิตอยู่ในวงโคจรของร่างกาย ส่วนความคิดหรืออภินัยหนึ่งคือ นามธรรม จะอยู่ในวงโคจรของมโนคติเชิงพุทธศาสนา เบคเคอร์เห็นว่าระบบลักษณะนามเช่นนี้ไม่จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยฐานของลักษณะที่เป็นรูปธรรม ลักษณะของระบบลักษณะนามภาษาพม่าจะเป็นแบบความสัมพันธ์คดหลัง (Paradigm) ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ถูกจัดวางอย่างสัมพันธ์กันเป็นระบบ

กอแรลกล่าวว่า การวิเคราะห์เชิงวัฒนธรรมของเบคเคอร์เช่นนี้ทำให้สรุปได้ว่าระบบลักษณะนามใด ๆ อาจมีโครงสร้างมากกว่าหนึ่งระดับ และเรื่องของรูปทรง 3 มิติหลักอาจจะมีอยู่ในระดับใดระดับหนึ่งของระบบที่เป็นหลักการสากล

3. แนวจิตวิทยา (Psychological Approach) กอแรลอ้างถึงงานของ อี วี คลาร์ก (E.V. Clark 1974 ; อ้างถึงใน กอแรล 1973 : 3) ซึ่งเสนอการจำแนกหมวดหมู่ลักษณะนามเป็นลำดับขั้น ขั้นแรกเป็นการจำแนกจากลักษณะที่ตาเห็น ขั้นต่อมาการจำแนกจะเกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพและความสามารถในการรับรู้ (Physical and Perceptibility) แล้วจึงเป็นขั้นการจำแนกด้วยหน้าที่

4. แนววากยสัมพันธ์ (Syntactic Approach) บี เค โซ (B.K. T'sou 1973 ; อ้างถึงในกอแรล 1978 : 4) เสนอแนวทางวากยสัมพันธ์ 4 แบบ สำหรับศึกษาระบบลักษณะนาม ที่โซว์ใช้คำบวก-ลบ ของลักษณะที่เป็นนามธรรม 2 ประการ คือ ความชัดเจน (Exactness) และการเป็นหน่วยแยก (Entity) จำแนกลักษณะนามได้ 4 ประเภท โดยยกตัวอย่างในภาษาอังกฤษดังนี้ คือ

- I. two heads (+ exact, + entity) of cattle
- II. two herds (-exact, + entity) of cattle
- III. twenty thousand pounds (+ exact, - entity) of cattle
- IV. two kinds (- exact, - entity) of cattle

กลุ่ม I (+ exact, + entity) จะเป็นแบบของลักษณนามที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในระบบลักษณนามของภาษาต่าง ๆ ในแถบเอเชีย กลุ่ม II (- exact, + entity) เป็นลักษณะของการวัดแบบไม่ชัดเจน เช่น three tables full of paper กลุ่ม III (+ exact, - entity) คือ ประเภทของลักษณนามแสดงการวัด (Measure words) ซึ่งมักผูกพันอยู่กับพื้นฐานทางวัฒนธรรมของแต่ละภาษา ส่วนกลุ่ม IV เป็นกลุ่มของลักษณะที่เป็นนามธรรม

นอกจากนี้ โช ได้เสนอสมมติฐานจากข้อสรุปผลการศึกษาเรื่องนี้ว่า การใช้ลักษณนามกับการใช้หน่วยคำพหูพจน์นั้นจะอยู่ในสภาพแวดล้อมแบบสลับพลิกกัน กล่าวคือ ภาษา ก. จะมีการใช้ลักษณนามหรือการใช้หมวดคำพหูพจน์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือถ้า ภาษา ก. มีทั้ง 2 อย่าง คำลักษณนามและหน่วยคำพหูพจน์จะเกิดแบบสลับพลิกกัน

กอแรล ได้นำแนววิเคราะห์ทั้ง 4 แนวที่เขาพยายามข้างต้น ไปทดสอบกับการวิเคราะห์ลักษณนามในภาษาเวียดนาม และ เสนอผลการทดสอบโดยสรุปดังนี้

1. กอแรล ชี้ให้เห็นว่า แนวความคิด เรื่องโครงสร้างอรรถศาสตร์ของระบบลักษณนามมีแตกแยกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่ง เสนอการวิเคราะห์อรรถลักษณะเพื่อสร้างระบบที่สามารถจำแนกคำลักษณนามทุกคำหรือทั้งระบบด้วยอรรถลักษณะ แต่อีกฝ่ายกลับปฏิเสธการวิเคราะห์อรรถลักษณะโดยสิ้นเชิง และเสนอแนวทางการวิเคราะห์ในแบบความสัมพันธ์คลัส (Paradigm) ซึ่งกอแรลสรุปว่า ระบบลักษณนามเป็นระบบร่วมของระบบย่อยที่เป็นระเบียบ กับลักษณะพิเศษเฉพาะภาษาที่เป็นลักษณะไร้ระเบียบ (Combinations of Structured Subsystems and Isolated Idiosyncratic Relations)

2. เรื่องหน้าที่ทางอรรถศาสตร์ของลักษณนามนั้น กอแรลกล่าวว่า ลักษณนามมีหน้าที่ทำให้นามนับได้ ทำให้เจาะจงนามหลักได้แน่นอน และเป็นองค์ประกอบของคำประสม

3. เรื่องลำดับชั้นของอรรถศาสตร์ตามที่ อี วี คลาร์ก และ โช เสนอไว้นั้น ปรากฏว่าไม่เป็นจริงในระบบลักษณนามภาษาเวียดนาม นอกจากนี้ สมมติฐานที่ว่ารูปทรงมาก่อนอรรถลักษณะอื่นก็พิสูจน์ไม่ได้ในภาษาเวียดนาม รวมทั้งมีลักษณนามสำหรับคำนามที่เป็นนามธรรมในภาษาเวียดนามและภาษาอื่น ๆ อีก เช่น ภาษาอินโดนีเซีย ดังนั้น จึงแย้งกับทฤษฎีและคณะได้ เสนอไว้ว่า นามธรรมนั้นนับไม่ได้เองตามธรรมชาติ ยกเว้นในภาษาพม่า

4. กลุ่มภาษาที่มีโครงสร้างลักษณนามแบบจีน เช่น ภาษาจีน ภาษาเวียดนาม หรือภาษาอินโดนีเซีย ไม่มีการใช้ลักษณนามซ้ำนาม แต่กลุ่มภาษาแบบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น

ภาษาไทย ภาษาลาว ภาษาพม่า ภาษาล้านนํ้า มีลักษณะนามซ้ำรูปนามได้มากมาย ข้อสรุปนี้ตรงกับที่ อาร์ มี โจนส์ 1970 ได้เสนอไว้

1.8.3 ทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตและการวิเคราะห์อรรถลักษณะ

1.8.3.1 ทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรต โนม ชอมสกี (Noam Chomsky) ได้เสนอทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตไว้ใน Aspects of the Theory of Syntax (1965) ส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือตอนที่ว่าด้วยองค์ประกอบย่อยฐาน (Base-subcomponent) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบทางวากยสัมพันธ์ (Syntactic Component)

องค์ประกอบย่อยฐานประกอบด้วย กฎโครงสร้างวลี (Phrase Structure Rules) และคลังคำ (Lexicon) กฎโครงสร้างวลีมีลักษณะเป็นกฎแตกแขนงที่ทำหน้าที่กำหนดโครงสร้างของประโยคหรือวลี ส่วนคลังคำประกอบด้วย รายคำ (Lexical Entry) ซึ่งแต่ละรายคำจะมี ลักษณะ (Features) ต่าง ๆ ปรากฏอยู่หลายชนิด รวมทั้งลักษณะ 2 แบบที่แสดงความหมายและหน้าที่ทางไวยากรณ์อันได้แก่ 1) ลักษณะบังคับการจำแนก (Strict Subcategorization) เป็นลักษณะบังคับการรายคำออกเป็นกลุ่มย่อย โดยใช้การเกิดร่วมกับองค์ประกอบอื่นในโครงสร้างเป็นเกณฑ์ และ 2) ลักษณะบังคับเงื่อนไขการเกิดร่วม (Selectional Restriction) เป็นลักษณะกำหนดการเกิดร่วมของรายคำในองค์ประกอบหนึ่งกับรายคำในอีกองค์ประกอบหนึ่งในโครงสร้างหรือวลีเดียวกัน โดยใช้ความหมายเป็นเกณฑ์ เช่น ตัวอย่างที่ ชอมสกี เสนอไว้ของคำกริยา ลักษณะบังคับการจำแนก จะบอกให้ทราบว่ากริยาดังนั้นเป็นสกรรมหรืออกรรมกริยา คือ เกิดร่วมกับนามวลีที่เป็นกรรมหรือไม่ ส่วนลักษณะบังคับเงื่อนไขการเกิดร่วม จะบอกว่าการเกิดร่วมกับคำนามที่มีความหมายอย่างไร เช่น กริยาบางตัวต้องเกิดกับประธานที่เป็นมนุษย์ [+human] หรือเกิดกับกรรมที่เป็นช่วงเวลา [+time] เป็นต้น

1.8.3.2 การวิเคราะห์อรรถลักษณะ (Componential Analysis) เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ ได้อธิบายการวิเคราะห์อรรถลักษณะไว้ในเอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 3 เรื่องที่ 13.2.3 "การวิเคราะห์ความหมายของคำ" (หน้า 319-322) โดยกล่าวว่า การวิเคราะห์อรรถลักษณะเป็นวิธีการหนึ่งในการวิเคราะห์ความหมายของคำ โดยมีหลักการเบื้องต้น 2 ประการคือ

1. ความหมายของคำอาจนำมาแยกเป็นส่วนความหมายย่อยได้เรียกว่า อรรถลักษณะ (Semantic Feature)

2. อรรถลักษณะแต่ละประการที่ประกอบขึ้นมา เป็นความหมายของคำ แต่ละคำนั้นไม่ได้เป็นอรรถลักษณะเฉพาะที่พบในคำ เพียงคำเดียว กล่าวคือ อรรถลักษณะเป็นส่วนที่ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ของความหมายของคำต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เช่น อรรถลักษณะของคำว่า พ่อ และ แม่ อาจจะแยกได้ดังต่อไปนี้

<u>พ่อ</u>	<u>แม่</u>
⟨มีชีวิต⟩	⟨มีชีวิต⟩
⟨เพศชาย⟩	⟨เพศหญิง⟩
⟨โตแล้ว⟩	⟨โตแล้ว⟩
⟨มีลูก⟩	⟨มีลูก⟩
⟨มนุษย์⟩	⟨มนุษย์⟩
⟨สัตว์⟩	⟨สัตว์⟩

เนื่องจากอรรถลักษณะมีคุณสมบัติที่ช่วยในการแบ่งกลุ่มด้วยลักษณะตรงกันข้าม เช่น แบ่งกลุ่ม ⟨มีลูก⟩ และกลุ่ม ⟨ไม่มีลูก⟩ แบ่งกลุ่ม ⟨เพศหญิง⟩ และ ⟨เพศชาย⟩ นักอรรถศาสตร์จึงนิยามกำหนดให้อรรถลักษณะแต่ละชนิดมี 2 ค่า (Binary Value) คือค่าบวกและค่าลบ ทั้งนี้เพื่อลดการใช้อรรถลักษณะให้น้อยลงในการแสดงความคล้ายคลึงและแตกต่างของความหมายของคำ เช่น อรรถลักษณะของคำว่า พ่อ และ แม่ เมื่อใช้วิธีกำหนดให้อรรถลักษณะมีค่าบวกและลบ จะได้อรรถลักษณะดังต่อไปนี้ที่แสดงว่าความหมายของคำทั้งสองนี้เหมือนกันทุกประการ ยกเว้นอรรถลักษณะที่บอก เพศ

<u>พ่อ</u>	<u>แม่</u>
+ มีชีวิต	+ มีชีวิต
+ มนุษย์	+ มนุษย์
+ โตแล้ว	+ โตแล้ว
+ มีลูก	+ มีลูก
+ ชาย	- ชาย

นอกจากนี้ยังมีอรรถลักษณะบางอรรถลักษณะที่ให้ความหมายโดยนัยเกี่ยวกับอรรถลักษณะอื่น ๆ ได้ เช่น [+ มนุษย์] ย่อมแสดงความหมายโดยนัยว่า [+ มีชีวิต] หรือ [+ มีลูก] ย่อมแสดงว่า [+ โดแล้ว] ด้วย อรรถลักษณะที่เป็นความหมายโดยนัยของอรรถลักษณะอื่น เป็นอรรถลักษณะชนิดเคาได้ (Redundancy Feature) ดังนั้นจึงสามารถละอรรถลักษณะชนิดนี้ เช่น อรรถลักษณะของคำว่า พ่อ และ แม่ เมื่อละอรรถลักษณะชนิดเคาได้เอาไว้ จะคงมีอรรถลักษณะดังต่อไปนี้

พ่อ	แม่
± มนุษย์ + มีลูก + ชาย	± มนุษย์ + มีลูก - ชาย

จากตัวอย่างที่ยกมา ๓ ตอนข้างต้น จะเห็นว่ามึรูปแบบของการแสดงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของคำได้ ๓ แบบ ตัวอย่างแรกเป็นการแสดงอรรถลักษณะพรรณนา (Descriptive Features) แบบนี้แสดงความคล้ายคลึงและแตกต่างของคำได้ไม่ชัดเจนนัก ตัวอย่างที่สอง เป็นการแสดงอรรถลักษณะเปรียบเทียบ (Contrastive Features) ซึ่งใช้แสดงความคล้ายคลึงและแตกต่างของความหมายของคำได้ชัดเจนกว่าแบบแรก และตัวอย่างที่สาม เป็นการแสดงอรรถลักษณะเด่น (Distinctive Features) ซึ่งเป็นแบบของการแสดงความคล้ายคลึงและความแตกต่างของความหมายของคำได้ชัดเจนที่สุด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้อรรถลักษณะเปรียบเทียบและอรรถลักษณะเด่น เพื่อแสดงการจำแนกกลุ่มตามความหมายของลักษณะนาม

1.8.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.8.4.1 การถ่ายเสียง คำ วลี และประโยคในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการถ่ายเสียงอย่างมีระบบ หรือถ่ายเสียงแบบกว้าง สัญลักษณ์แทนเสียงส่วนใหญ่จะใช้ตาม มาติซอฟ (1973) ยกเว้น G และ s ซึ่ง มาติซอฟใช้ ğ และ š ตามลำดับ

1.8.4.2 การให้คำแปลในภาษาไทย เป็นการแปลทั้งคำ ไม่ว่าจะคำในภาษาล่าตู่จะ
จะเป็นคำมูลหรือคำประสม ยกเว้นในกรณีที่ต้องการให้เห็นส่วนประกอบย่อยในคำประสม ทั้งนี้
คำแปลจะอยู่ภายในเครื่องหมาย ' ' เช่น

na⁶ 'นก'

va² 'ง'

1.8.4.3 เครื่องหมาย * ที่ปรากฏหน้าข้อความหรือประโยคตัวอย่างแสดงว่า
ข้อความหรือประโยคนั้นผิดไวยากรณ์และ เครื่องหมาย ? แสดงว่าข้อความหรือประโยคนั้นอาจ
ไม่ผิดไวยากรณ์แต่ใช้ไม่ได้หรือเจ้าของภาษาไม่ยอมรับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย